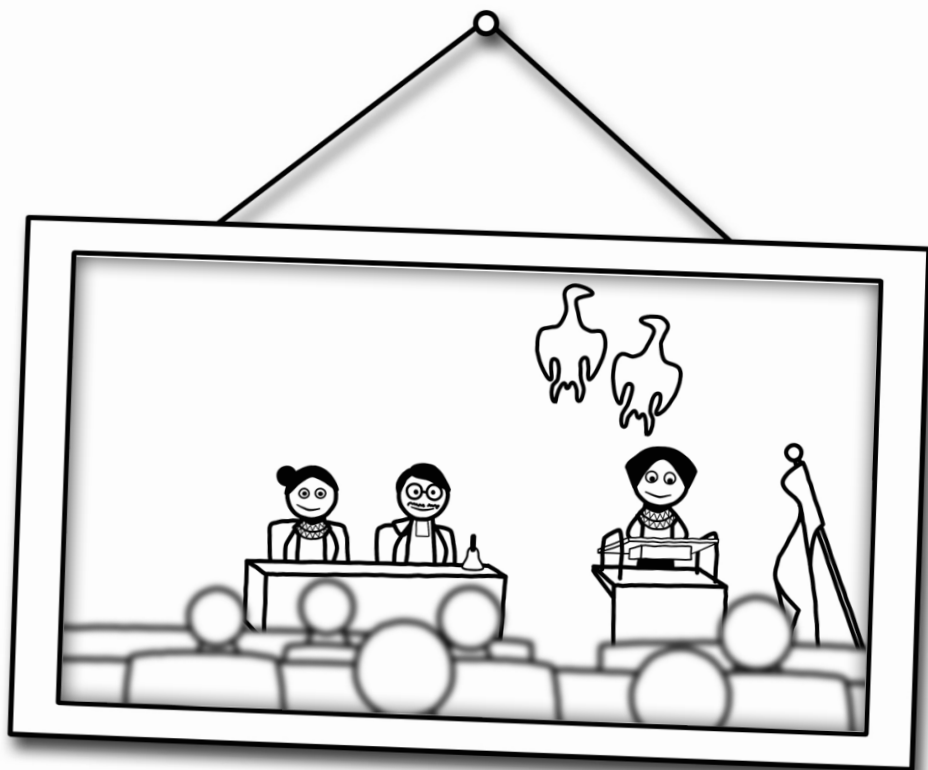
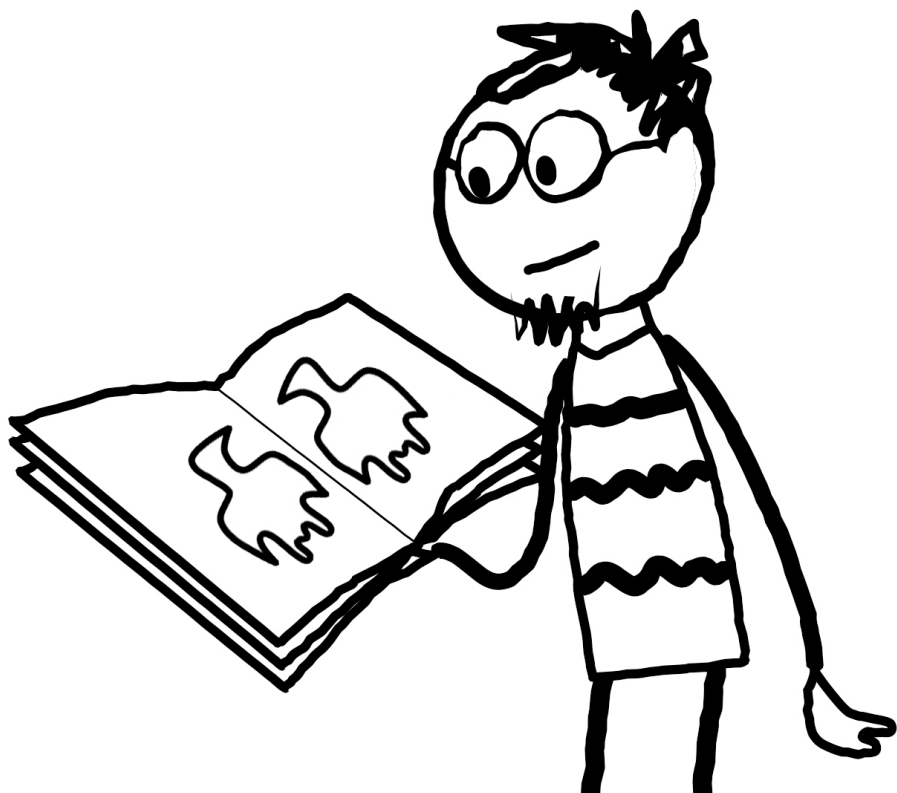

INATSISARTUT OG DEMOKRATI!

Om parlamentarisk
demokrati i Grønland

- for børn

Se denne historie som film:

www.ina.gl/boern

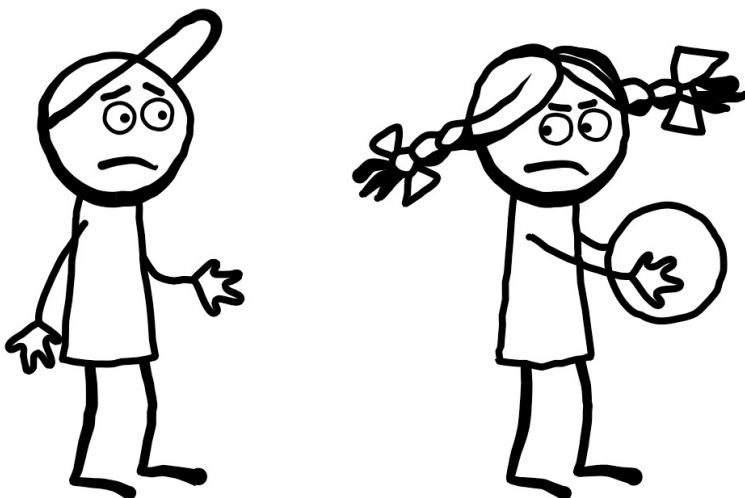
Udgivet af Bureau for Inatsisartut
Januar 2015

Tegninger: Christian Rex, Deluxus Studio

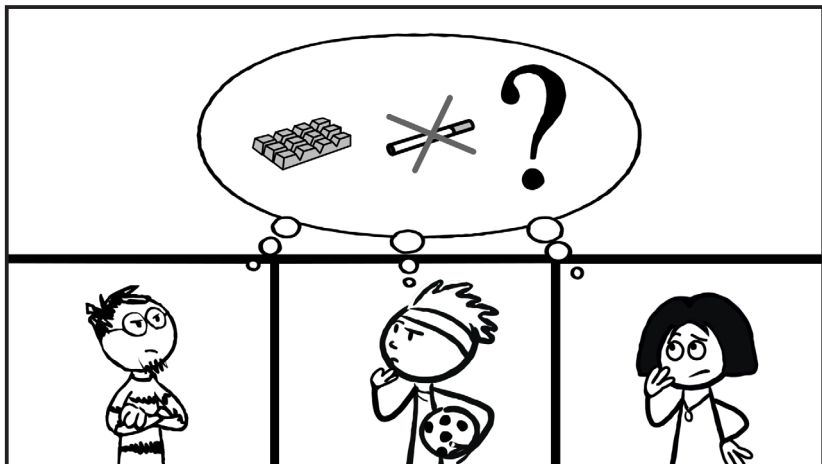
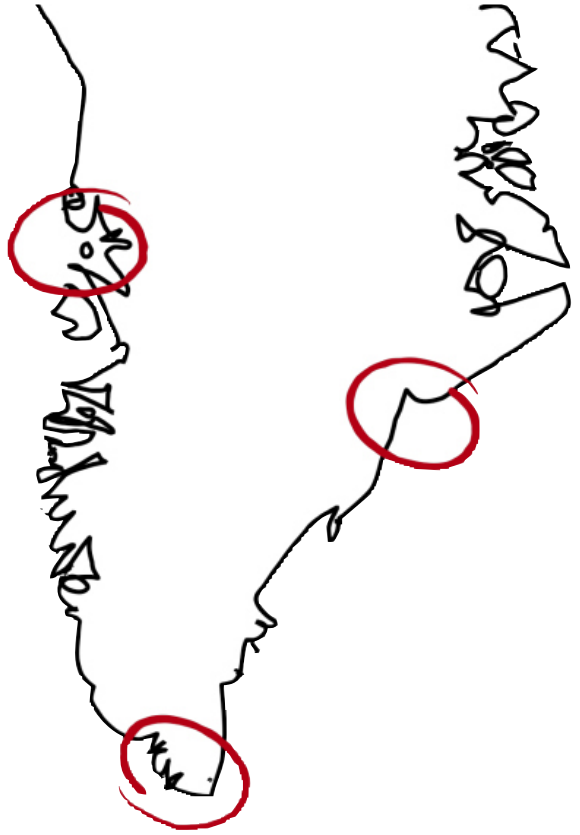
Bureau for Inatsisartut · Postboks 1060 · 3900 Nuuk
inatsisartut@inatsisartut.gl · www.inatsisartut.gl

Forestil dig, at du leger sammen med dine venner og I er måske 3 eller 4 stykker. Men så aftaler I nok også, hvordan I vil lege sammen. Hvis I spiller et computerspil, så må I spille det efter spillets regler. For eksempel i hvilken rækkefølge skal I spille og hvordan sikrer I at alle kan være med. Kort sagt: I må lave nogle regler.

Sådan er det også i vores land. Her bor der cirka 56.000 mennesker. For at alle disse mennesker kan leve sammen, må de holde sig til nogle regler. Sagt på en anden måde skal hele befolkningen følge lovene og reglerne.

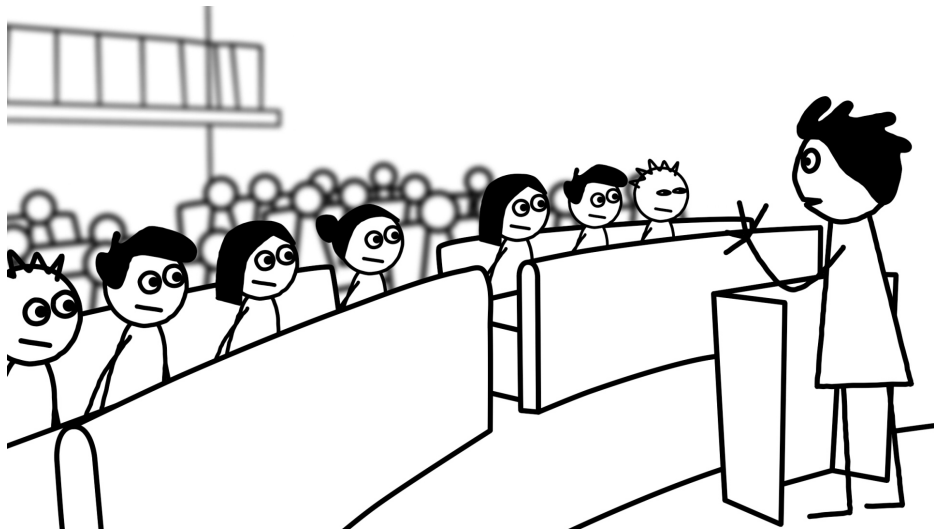
Valgte repræsentanter

Det er politikerne, som laver lovene. Men hvem gør hvad?
Vi har Inatsisartut, og så har vi Naalakkersuisut.

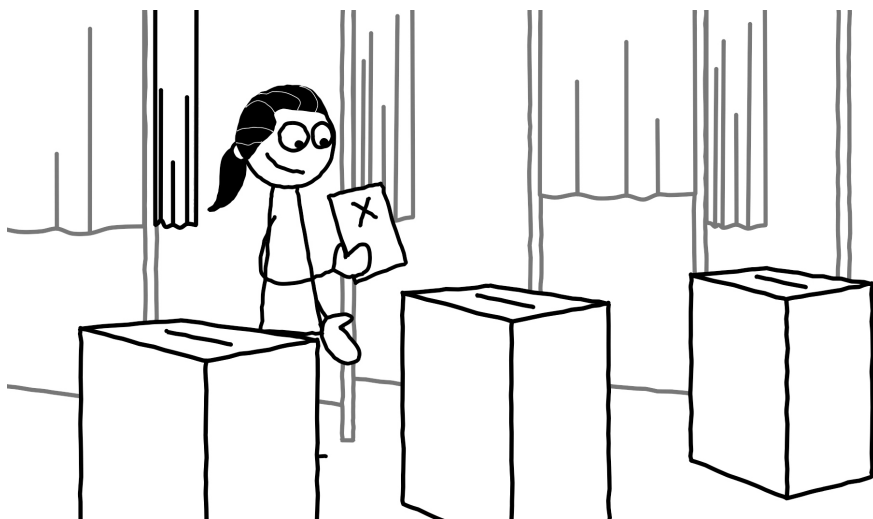
Det er Inatsisartut der laver lovene. Inatsisartut bestemmer, hvordan lovene skal se ud. Og efter Inatsisartut har stemt for et lovforslag, så bliver det Naalakkersuisuts opgave at sørge for, at denne lov bliver til virkelighed. Inatsisartut er den lovgivende magt. Naalakkersuisut er den udøvende magt.

Kort sagt: Inatsisartut beslutter og Naalakkersuisut sørger for, at beslutningerne bliver til virkelighed.

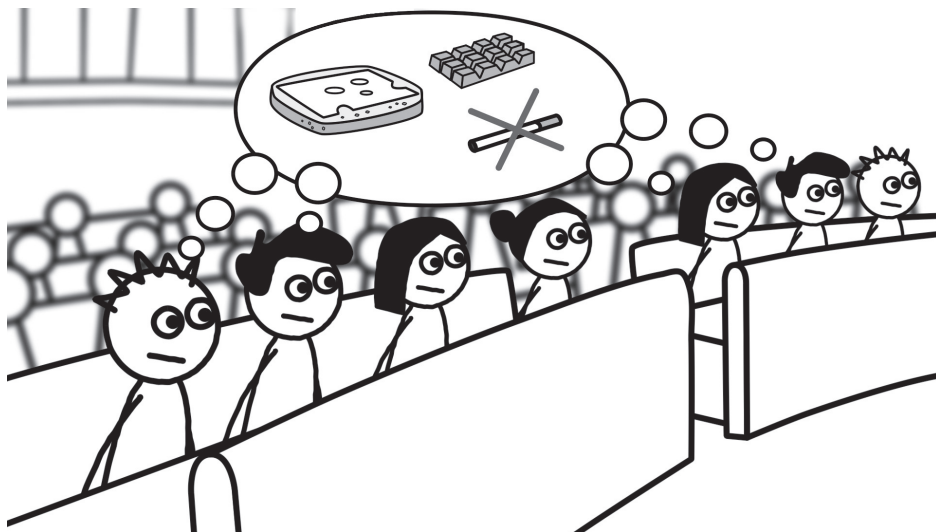
Vores love bliver altså lavet i Inatsisartut, vores parlament. Det er her hvor landets politikere mødes, diskuterer og stemmer om de love, der skal gælde. Ligesom når du og dine venner mødes og aftaler, hvordan I vil lege sammen.

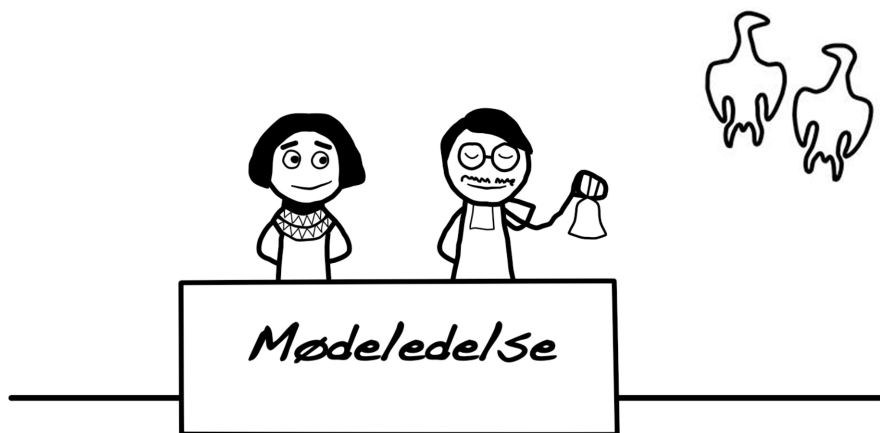

Der sidder 31 politikere i Inatsisartut.
De vælges af befolkningen, som stemmer ved valgene.
Men man skal være mindst 18 år gammel for at kunne stemme.
Børn og unge under 18 år må derfor ikke stemme.

Politikerne behandler mange forskellige love.
For eksempel: Skal der være gratis skolemad for alle?
Hvor meget chokolade må vi tage med hjem, når vi har
været på ferie i udlandet? Må man sælge øl og smøger
til børn og unge?

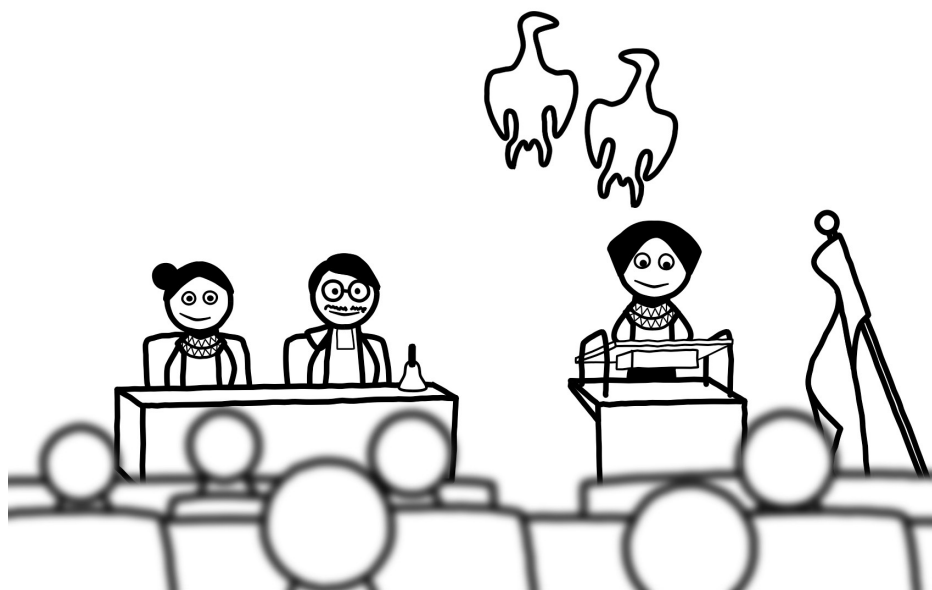

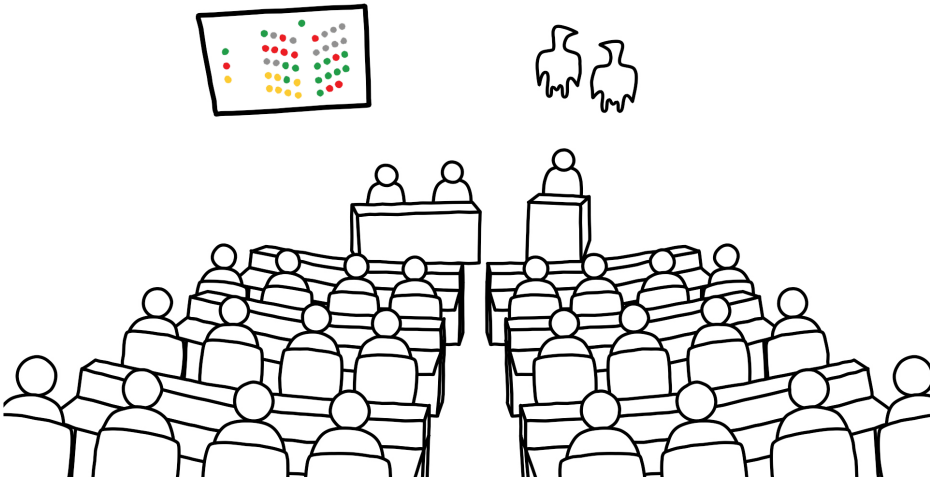

Disse diskussioner foregår i Inatsisartut's mødesal. Når mødet skal starte og slutte, ringer formanden med en lille klokke. Formanden vælges af de 31 politikere og er den, der styrer mødet.

Politikerne går op på en talerstol, når de skal sige noget.

Bag talerstolen hænger der to fugle, og det grønlandske flag står i hjørnet ved siden af talerstolen.

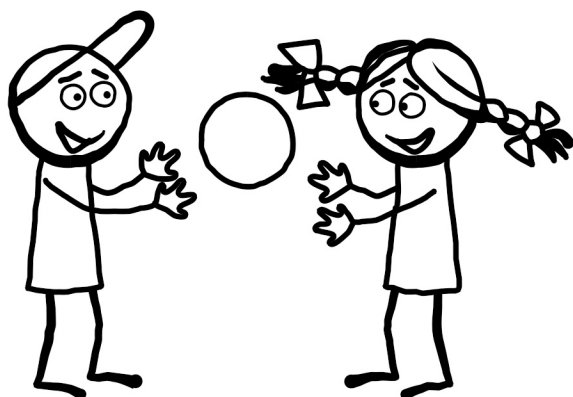

Det kan tage langt tid at snakke færdigt om en lov.
Når alle har snakket så meget de kan, stemmer politikerne
om loven skal gælde eller ej.

Den måde at styre landet på kalder vi demokrati.
Det betyder folkestyre.

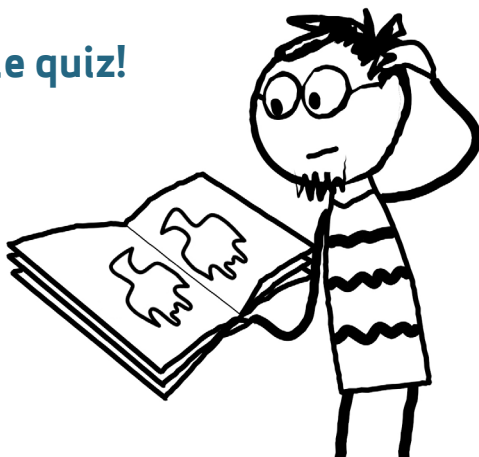
Det er altså folket i Grønland, som bestemmer over sig selv.

Og når flertallet
har bestemt, at
en lov skal gælde,
må vi alle opføre
os som loven
siger at vi skal.
Og sådan er det
også med dine
venner:

Hvis I har besluttet jer for at lege på en bestemt måde,
er det vigtigt at alle er med på det.

Nu kan du prøve en lille quiz!

Forsøg at svare på følgende spørgsmål:

1. Hvem bestemmer, hvordan love skal se ud?

- Naalakkersuisut
- Dronningen
- Inatsisartut

2. Hvor mødes vores politikere for at lave love?

- Inatsisartut
- Biblioteket
- Forsamlingshuset

3. Hvor mange politikere er der i Inatsisartut?

- 13
- 31
- 100

4. Må børn stemme til Inatsisartut?

- Ja
- Nej

5. Hvad bruger formanden for Inatsisartut når mødet i mødesalen skal starte?

- Han fløjter
- Han råber BEGYND
- Han ringer på en klokke

6. Hvad hænger der bagved talerstolen?

- To fugle
- En hvalros
- En udstoppet sæl

7. Hvilket flag står inde i Salen bagved talerstolen?

- Det grønlandske flag
- Det danske flag
- Et flag med en sæl

8. Hvordan bestemmer politikerne om en lov skal gælde eller ej?

- De stemmer om den
- De trækker lod om det
- Formanden bestemmer

9. Hvad betyder demokrati?

- At landet styres af en konge
- At landet styres af folket
- At landet styres af politiet

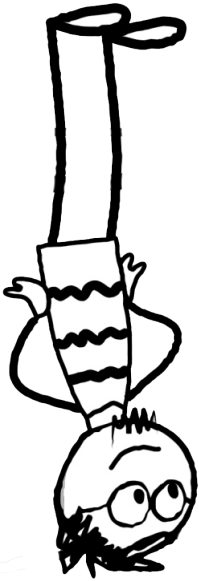
Svar til quizzen

1. Inatsisartut · 2. Inatsisartut · 3. 31 · 4. Nej
5. Han ringer på en klokke · 6. To fugle · 7. Det grønlandske flag
8. De stemmer om den · 9. At landet styres af folket

Nalorsitsaarummut akissutit eqqortut

1. Inatsisartut - 2. Inatsisartut - 3. 31 - 4. Naamik
5. Sianiminik sianertarpoq - 6. Timmissat marluk
7. Kalaallit erfalasuat - 8. Taasisutigisarpaat
9. Nuna innuttaasunit aqunneqartop

Inatsisartut Siulittaasuata ataatsimiinneq ammaangamik

sua atorarpa?

- Siggartarpoq
- Suaartarpoq ALLARTIGITSI
- Sianiminik sianertarpoq

Oqaluttarfup tunuani sunik nivingasorpa?

- Timmissat marluk
- Aaveq
- Puisip amia immigaq

Erfalasq sorleq oqaluttarfup tunuani teqequmiiippa?

- Kalaallit erfalasuat
- Danskitt erfalasuat
- Erfalasq puisimik assitalik

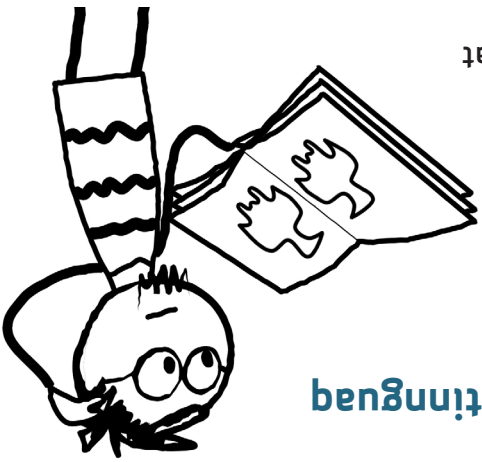
**Inatsissap atuuttunngornissaa atuuttunnginissaluunniit
naalakkersuineramik suliallit qanoq iliorlutik aalajangertarpa?**

- Taasissutigarpaat
- Makitsissutigarpaat
- Siulittaasup aalajangertarpa

**Kikkut tamat oqartussaaqataanerit (demokrati) qanoq
isumagarpa?**

- Nuna kunnngimit aquneqartog
- Nuna innuttaasunit aquneqartog
- Nuna politititit aquneqartog

Maanna nalorsitsaarutinguuq misilissinnaavati

Misililligu apeqquutit
uku akikkitt:

Inatsisit qanoq iluseqarnissaat
kikkut aalajangissavaat?

Naalakkersuisut

Kunnngi arnap

Inatsisartut

Naalakkersuinermik suliallittagut inatsisilliorlutik sumi
naapittarpat?

Inatsisartuni

Atuagaateqarfimmi

Katersortarfimmi

Naalakkersuinermik suliallitt qassit Inatsisartuniippat?

13-it

31-it

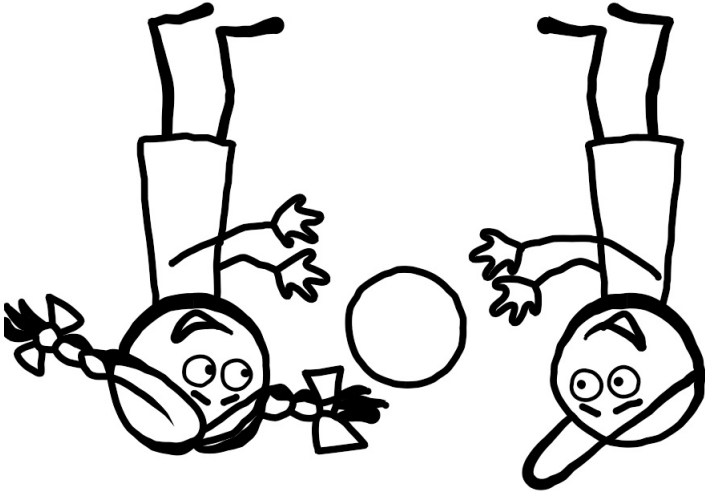
100-ut

Meegat Inatsisartunut qinersinnaappat?

Aap

Naamik

Inatsip atuutuuissaa tamanit aalajanginneqarpat, tamata inatsip peqqusinera mallilugu pissusilerussaagut. Soorlu aamma ikingutitillu immiissinnut taamak pisartusi:

Aalajangersimasumik mallittarisassarusi pinguanissarsi aalajangikkussuk, tamassi tamatumunnga isumataaansarsi pingaaruteqarpoq.

nut naalakkersortut.

Taamaallilluni Kalaallit Nunaanni innuttaasut tassapput immin-

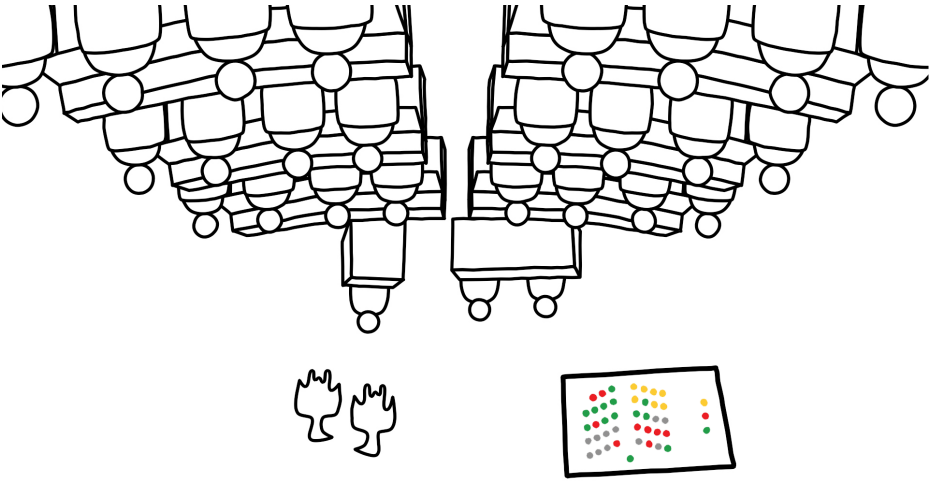
naalakkersueqataanerat.

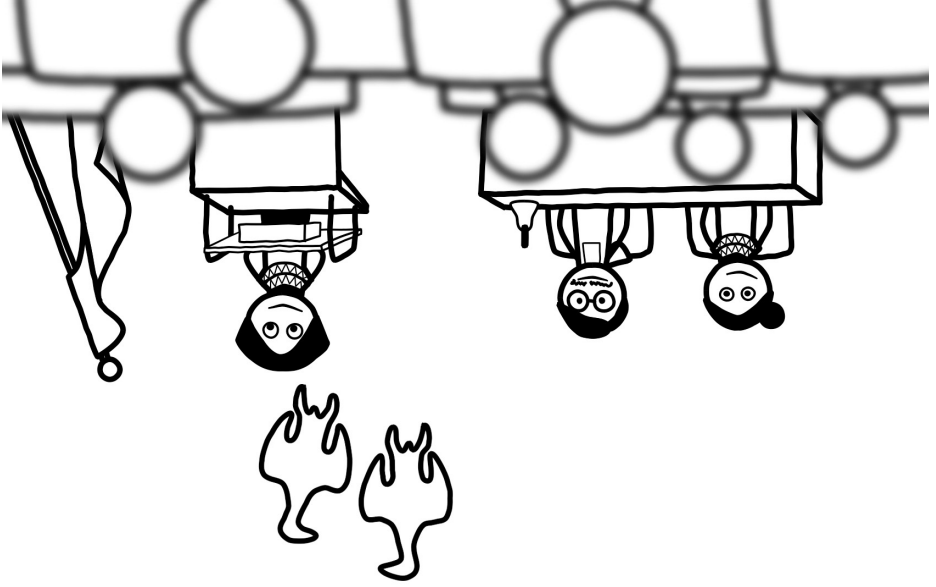
Nunamik agutsineq taamaattoq kikkut tamat ogartussaaga-
taanerannik (demokrati) taasarpaput. Tassalu inuinaat

atuuttunngussannginnerlorluunnit taasissutigisarpaat.

torlugu oqaaseqareeraangamik, inatsit atuuttunngussanersoq

Naalakkersuinermik suliaqartut tamarmik sapingisartik naaper-
Inatsissamik naammassillugu oqallisiginneq sivisusinnaavoq.

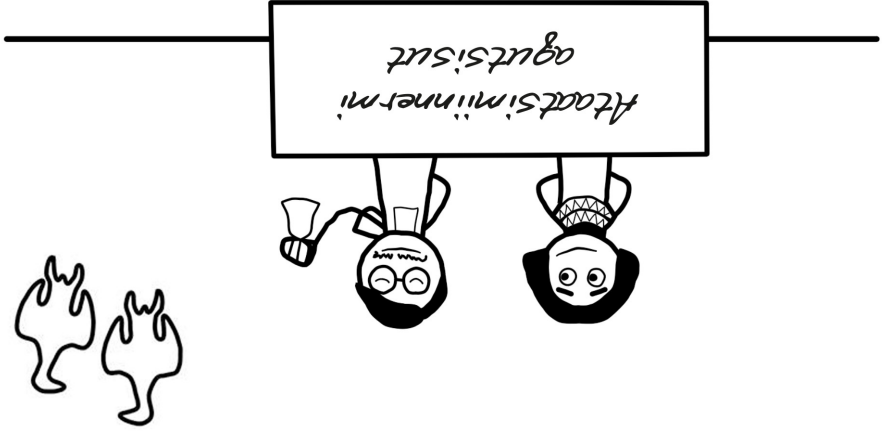

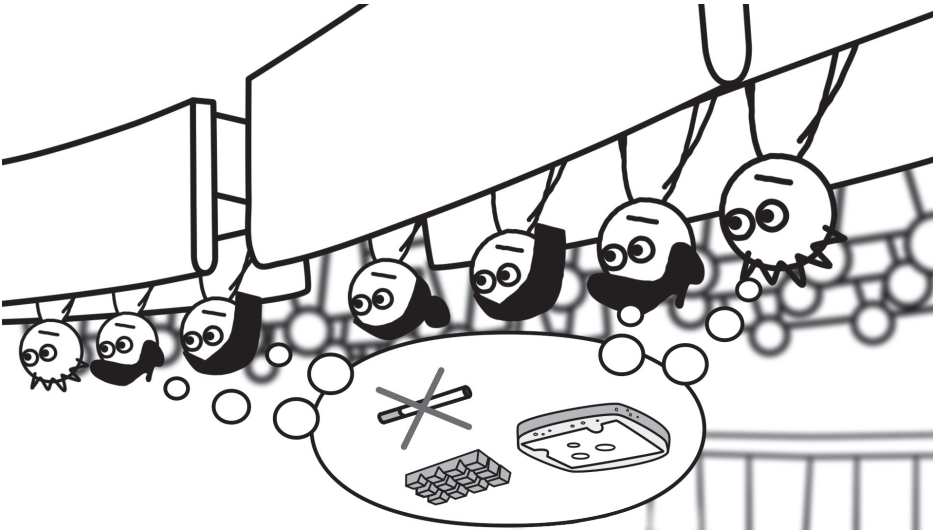

Naalakkersuinnermik suliallit oqaaseqassangaamik oqa-
luttarfimmut qaqisarpuit. Oqaluttarfip tunuani timmis-
sat marluk niviingapput, kalaallillu Nunaata
erfalaasua oqaluttarfip tunuani tegequmiiippoq.

Oqallinnerit taaku Inatsisartut ataatsimiittarfiani pisarput. Ataatsiminneg aallartileraangat Siullttaasog sianinguminiq sianertarpoq. Siullttaasog naalakkersuinnermik suliaqartunit 31- init qinernerqartarpoq, taannaallunilu ataatsimiinnermik agutsi-

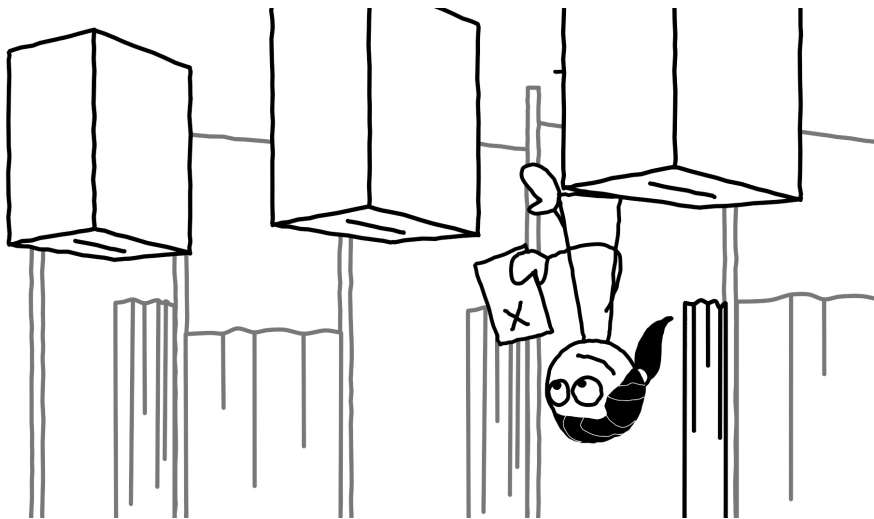
suosq.

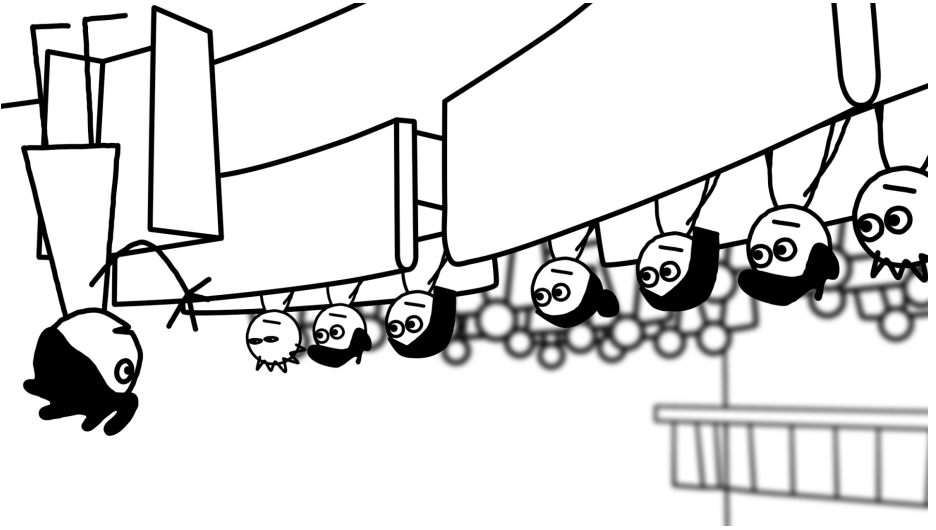

Inatsisit assiginnigitsut amerlasuut naalakkersuinermik sulia-
 partunit opallisigineqartarput. Assersuutigalugit: Atuarfimm!
 nersaqarneq tamanut akeqassannigla? Sulinnigiffearluta nuna-
 mi allameeruta angelamut sukkulaat qanoq annertutigisoq
 nassarsinnaavarput? Immiaaqpanik pujoftagassanillu meeqqanut
 tuniseqbaavugut?

Naalakkersuinermik suliallit 31-it Inatsisartuni issiapput.
Taaku innuttaasunit qinersinermit taasisunit qinigaapput.
Kisiami qinersisinaassagaanni minnerpaamik 18-inik ukioqale-
reersimasaripqoq. Taamaamat meeqat inuusuttuqallu
qinersaangillat.

Inatsisigut Inatsisartunit suliarineqartarput, parlamentitsinit. Nunatsinni naalakkersuinermik sulliallit tassani naapittarput, inatsisillu atuuttussat tassani oqallisigalugillu taasissutigisarsaat. Soorlu kammalaatitillu naapillusi qanoq pinguaqatigiinnisarsa si sumaqatigiissutigigaangassuk.

nituuuput.

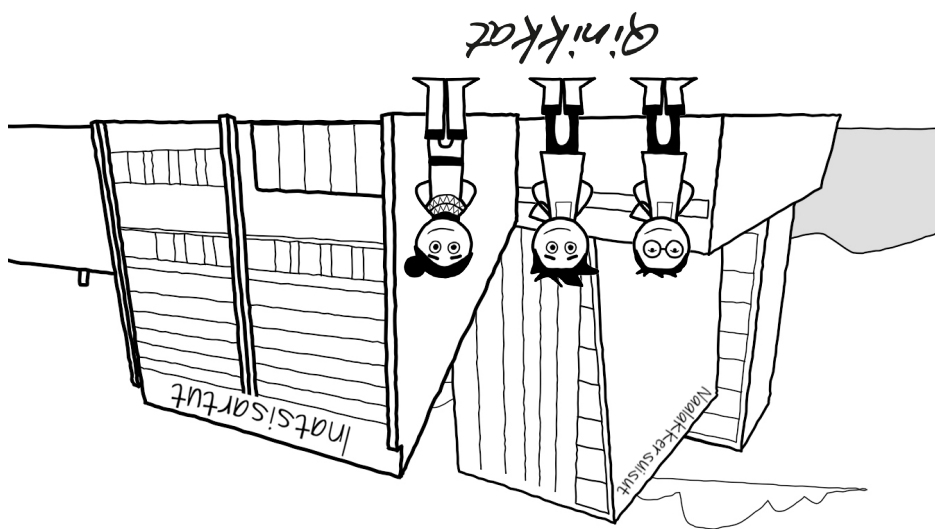
Naalakkersuisullu aalajangussat atuutsilerinissaannik isumagin-
Naatsumik oqaatigalugu: Inatsisartut aalajangiisuupput

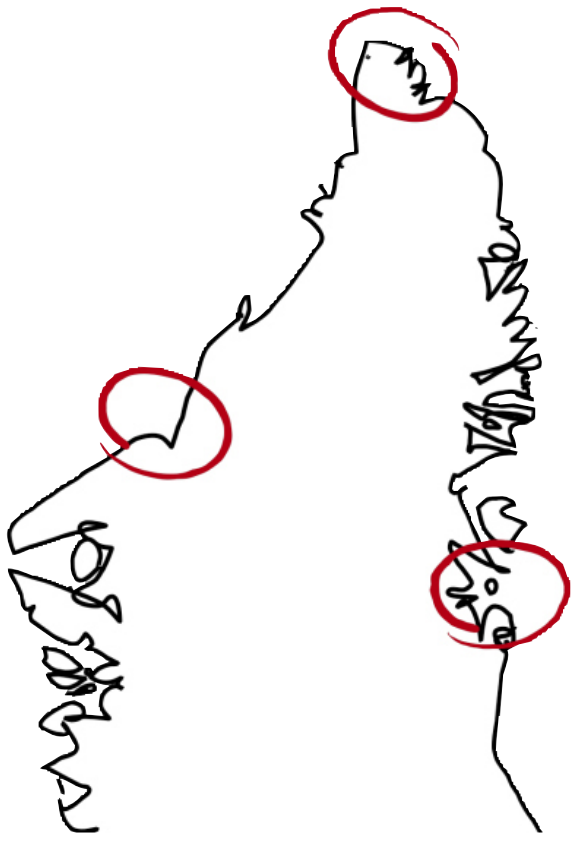
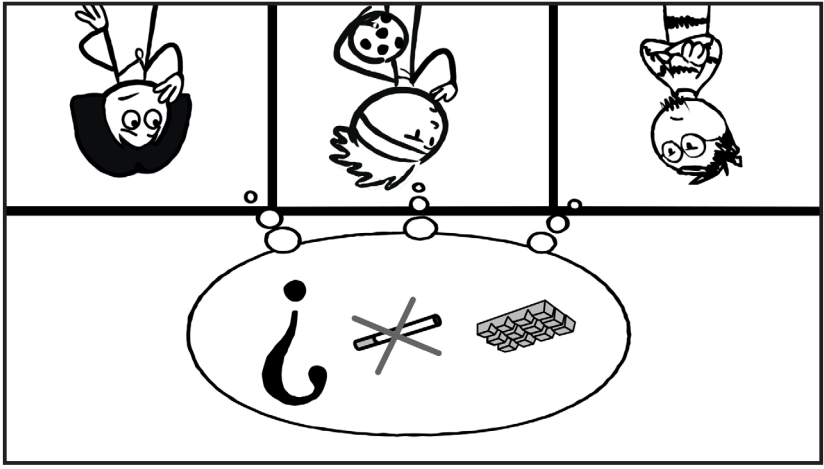
Inatsisartut inatsisilioruupput. Inatsisit qanoq iluseqarnissaat
Inatsisartut aalajangertarpaat. Inatsisissatut sinnersuut Inatsi-
sartunit akuersissutigalugu taasissutigereerpasusuk taassuma ti-
mitalerneqarnissaa Naalakkersuisut isumagissavaat. Inatsisartut
inatsisilioruupput Naalakkersuisullu atuutsisissuullutik.

Inatsisartoqarpugut aamma Naalakkersuisoqarpugut.

Kiami suna sulitaraa?

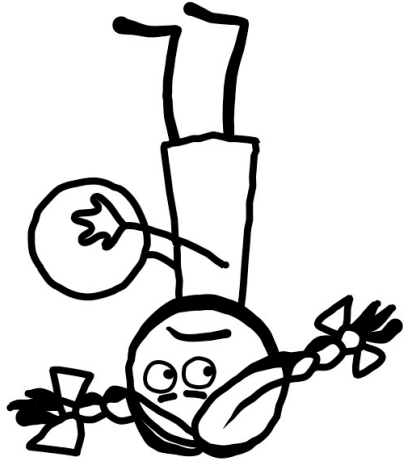
Naalakkersuinermik suliallit tassapput inatsisiliorut.

Nunatsinni aamma
 taamaappoq. Inuit
 56.000-it missaarlugit
 amerlassusillit maani
 najugaqarput. Inuit
 tamaku inooqatigiissin-
 naassagunik mallitta-
 risassanik maleruasa-
 riagarput. Allatut
 oqaatigalugu innuttaasut
 tamarmik inatsinik ma-
 linnittariagarput.

Takorlooruk ikingutitillu pinguaqatigituusii, immaq pingasuu-
vusi sisamaallusiluunnit. Qanoq pinguaruissarsi immaq
isumaqatigituusigaarsi: Ajuqaassagussi qassarlarlusi arsaq
ajuffimmut isertissavisuk? Attaveqaatigit unammisutigisas-
sini kina "kuningussava"? Tassa naatsumik oqaatigalugu: malit-
tarissasiortariqarpusi.

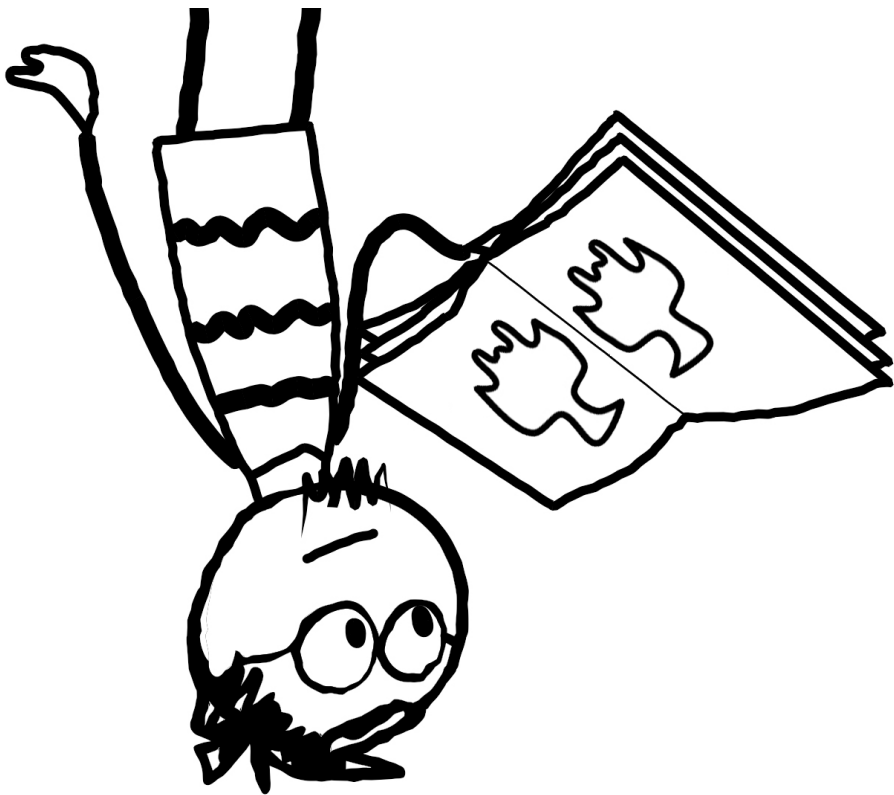

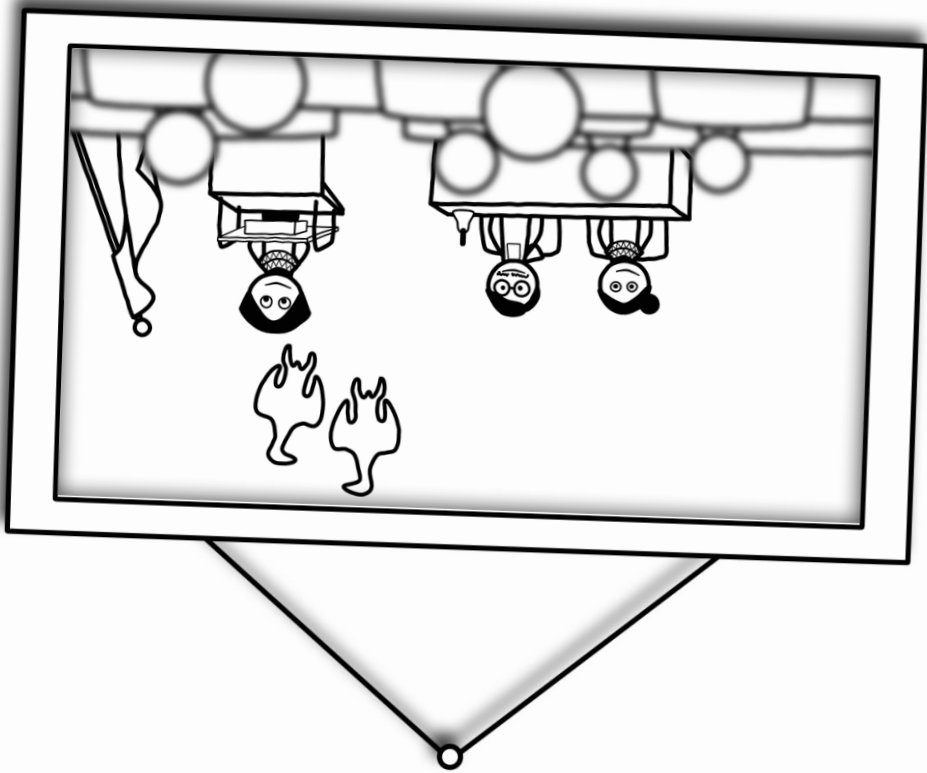
Inatsisartut Allattoqarfiaannit saqqummersinneqartog
Januar 2015
Titartakkat: Christian Rex, Deluxus Studio
Inatsisartut Allattoqarfiaf - Postboks 1060 - 3900 Nuuk
inatsisartut@inatsisartut.gl · www.inatsisartut.gl

www.ina.gl/meeqat

Oqaluttuaq filmiingorlugu ugguauna aamma takusinnaavat:

INATSIARTUT

Inatsiartutigoortumik innuttaasut
qartussaqaataanerat pillugu

- meeqanut

INATSIARTUT QARTUSSAQATAANERLU